

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2018/2019-56)

17 HAZİRAN

DÜNYA ÇÖLLEŞME VE KURAKLIKLA MÜCADELE GÜNÜ (2019)

“GELECEĞİ BİRLİKTE BÜYÜTELİM”

Bilindiği gibi BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi (UNCCD) 17 Haziran 1994'te, Paris'te “Çölleşme ve kuraklık, dünyanın tüm bölgelerini etkileyen küresel problemlerden biridir” farkındalığıyla kabul edilmiş ve sözleşmenin kabul edildiği tarih olan 17 Haziran günü “Dünya Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele Günü” olarak her yıl farklı bir ülkede kutlanmaya başlanmıştır¹. Bu özel günün amacı çölleşmeyle mücadele için yapılan uluslararası çabaları halka aktarmak ve halkın bilinçlendirilmesini sağlamak; böylece farkındalığı arttırmaktır.² Sözleşme'nin 25. yılı etkinliklerine bu yıl **Türkiye** ev sahipliği yapacaktır. 17-22 Haziran tarihleri arasında **Ankara'da** yapılacak olan etkinliklerde, Sözleşme'nin geçmiş 25 yılı değerlendirilecektir.³ Bu yılın teması “**GELECEĞİ BİRLİKTE BÜYÜTELİM**” olarak belirlenmiştir.¹ Çölleşme ve kuraklıkla mücadelenin temelinde uluslararası standartlara uygun olarak kapsamlı tarımsal arazi kullanım planlarının hazırlanması, tarım arazilerinin sürdürülebilir kullanımına ilişkin standartların belirlenmesi ve buna uyumun sıkı bir şekilde denetlenmesi, tarım sektörüne ait bilgi

¹ [İnternet] <http://wdcd2019.gov.tr/> Erişim: 27.05.2019.

² [İnternet] <https://sdg.iisd.org/events/world-day-to-combat-desertification-2019/> (Erişim: 28.05.2019).

³ [İnternet] <http://wdcd2019.gov.tr/icerik/Detay/4> Erişim: 27.05.2019.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2018/2019-56)

altyapısının kurulması ve mevcut sistemin iyileştirilmesi yatmaktadır. Bu açıdan sektörlerarası planların entegrasyonu büyük önem taşımaktadır.⁴

Çölleşme, kurak, yarı kurak ve kuru-nemli alanlardaki insan faaliyetleri ve iklimsel değişikliklere bağlı olarak toprak bozulmasıdır.⁵ Kuraklığın artması ekilebilir alanların çöle dönüşmesine, gıda üretiminin azalmasına, su kaynaklarının tükenmesine ve nüfusun daha verimli tarım alanlarına sahip yerlere göçüne sebep olmaktadır.⁶ Tarım arazilerinin %52'si çölleşmeden orta veya ciddi şekilde etkilenmekte, her yıl yaklaşık 12 milyar hektar ekilebilir arazi kuraklık sonucu tahrip olmaktadır. 2,6 milyar insanın tarıma doğrudan bağımlı olduğu düşünüldüğünde bu durumun ne kadar büyük bir sorun oluşturacağı açıktır.^{7,8}

Çölleşme; gıda ve su kaynaklarındaki azalmaya bağlı beslenme yetersizliği tehdidi, kötü hijyen ve temiz su eksikliğinden kaynaklanan su ve gıda kaynaklı hastalıklarda artış, rüzgar sonucu oluşan erozyon ve diğer hava kirleticilerinden kaynaklanan solunum sistemi hastalıkları ve oluşan göç hareketleri nedeniyle bulaşıcı hastalıkların yayılımı gibi olumsuz sağlık sonuçlarına neden olmaktadır.⁹ Çölleşme ile mücadele sonucu arazi tahribatının önlenmesi bu sağlık sorunlarının önlenmesinin yanı sıra; yoksulluğun azaltılmasına, gıda ve su güvenliğinin sağlanmasına ve iklim değişiminin kontrol altına alınmasına katkıda bulunacaktır. Ayrıca sürdürülebilir arazi yönetiminin yaklaşık 1,4 trilyon dolar kadar ekonomik fayda sağlanabileceği öngörülmektedir.³

Ülkemizin 2/3'üne yakın bölümü kurak ve yarı kurak alanlardan oluşmakta olup topraklarımızın %90'ı su, %1'i de rüzgâr erozyonundan etkilenmektedir. Ekolojik olarak hassas olan bu alanlarda başta bitki örtüsünün tahribi ile doğal dengenin bozulması, toprağın aşınmasına yol açmakta; başta Konya, Iğdır illeri ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi olmak üzere Türkiye'nin bütün bölgelerinde arazi bozulumu ve çölleşme görülmektedir. Öte yandan iklim değişikliğine bağlı olarak 2070 yılına kadar Türkiye'deki

⁴ [İnternet] http://tarim.kalkinma.gov.tr/wp-content/uploads/2014/12/Tarim_Arazilerinin_Surdurulebilir_Kullanimi_Calisma_Grubu_Raporu.pdf Erişim: 28.05.2019.

⁵ [İnternet] <https://www.un.org/en/events/desertificationday/> Erişim: 28.05.2019.

Görsel: [İnternet] https://www.ormancilar Dernegi.org/icerik_detay.asp?Icerik=1620 Erişim: 29.05.2019.

⁶ [İnternet] <https://www.who.int/features/qa/69/en/> Erişim: 28.05.2019.

⁷ [İnternet] <https://knowledge.unccd.int/topics/land-degradation-neutrality> Erişim: 28.05.2019.

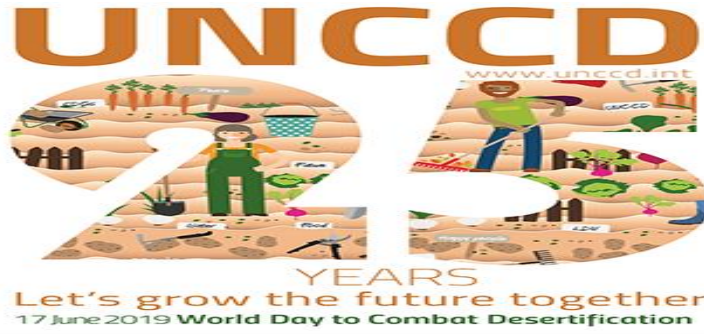
⁸ [İnternet] <https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/> Erişim: 28.05.2019.

⁹ [İnternet] <https://www.who.int/globalchange/ecosystems/desert/en/> Erişim: 29.05.2019.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2018/2019-56)

tarımsal bölgelere düşecek yağış miktarının %25-%50 azalacağı, 2,5-4,0°C sıcaklık artışı olacağı öngörülmektedir.^{10,11}

Türkiye’de toprak ve su kaynaklarını koruma çalışmaları, Cumhuriyet’in ilk yıllarında başlamış olup 1998 yılında BM (Birleşmiş Milletler) Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi’ne resmen taraf olunduktan sonra, 9 Mart 2005 tarihinde Resmi Gazete’de “Çölleşme ile Mücadele Ulusal Eylem Programı (UEP)”nin hazırlanmasıyla hız kazanmış, 2011 yılında da Orman ve Su İşleri Bakanlığı’na bağlı olarak “Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü” kurulmuştur. Bu kurum çölleşme ile mücadele için BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi kapsamında çeşitli strateji ve eylem planları geliştirmekte ve uygulamaktadır.⁷

Görsel: [İnternet] <https://www.unccd.int/actions17-june-world-day-combat-desertification/celebrate-2019wdcd> Erişim:28.05.2019.

¹⁰[İnternet] http://www.tema.org.tr/web_14966-2_1/neuralnetwork.aspx?type=97 Erişim:28.05.2019.

¹¹[İnternet] http://www.cem.gov.tr/erozyon/AnaSayfa/collesmePageGrup/GenelBilgiler/collesme_collesme.aspx?sflang=tr Erişim:29.05.2019.